

AGRÁRMINISZTERIUM

MGEF/117/2020.

**MAGYAR MÉHÉSZETI NEMZETI PROGRAM 2019. MÉHÉSZETI ÉVÉNEK
VÉGREHAJTÁSI JELENTÉSE**

Jóváhagyta:

dr. Feldman Zsolt
mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkár

2020 MÁRC 13.

Budapest, 2020. március

Bevezetés:

A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet állapítja meg, hogy a tagállamok a méhészeti termékek termelésére és forgalmazására vonatkozó általános feltételek javítása céljából, hároméves időszakra szóló nemzeti programokat dolgozhatnak ki a méhészeti ágazatra vonatkozóan.

Magyarország elkészítette az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a méhészeti ágazatban nyújtott támogatások tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2015. augusztus 6-i (EU) 2015/1368 bizottsági végrehajtási rendelet mellékletében meghatározott szempontok alapján összeállított **Magyar Méhészeti Nemzeti Programot**, melyet a Bizottság elfogadott.

A fenti végrehajtási rendelet 10. cikke éves végrehajtási jelentés benyújtását írja elő minden év március 15-ig, intézkedésenkénti bontásban a méhészeti évben felmerült kiadások összegzéséről és azok eredményéről az egyes végrehajtási intézkedésekhez rendelt teljesítménymutatók alapján.

A 2019. méhészeti évben, azaz a 2018/2019. végrehajtási időszakban a Magyar Méhészeti Nemzeti Program végrehajtása keretében felmerült kiadások összegzése intézkedésenkénti bontásban:

A Magyar Méhészeti Nemzeti Program végrehajtása a 2018/2019. végrehajtási időszakban is egyértelműen sikeres volt, melyet a program 95,72 % kihasználtsági mutatója tükröz.

Részletes adatok a jelentés alapján:

Támogatási jogcím	Tényleges felhasználás EUR-ban (uniós és nemzeti együtt)
	2018/2019
<i>Technikai segítségnyújtás a méhészek és a méhészek szervezeti részére</i>	1 103 224
<i>A méhcsaládokat megtámadó kártevők és betegségek – különösen a varroózis – elleni védekezés</i>	2 578 659
<i>A vándorméhészet ésszerűsítése</i>	466 008
<i>A méhészeti termékek elemzését végző laboratóriumok támogatását célzó intézkedések annak elősegítése érdekében, hogy a méhészek forgalmazzák termékeiket és növeljék azok értékét</i>	58 134
<i>Az Unióban található kaptárak állománypótlásának támogatására irányuló intézkedések</i>	461 964
<i>Együttműködés a szakosított szervekkel a méhészettel és méhészeti termékekkel kapcsolatos alkalmazott kutatási programok végrehajtása terén</i>	151 696
<i>Piacmonitoring</i>	–
<i>A termékek minőségének javítása a termékekben rejlő lehetőségek jobb piaci kihasználása érdekében</i>	–
Átszámítási árfolyam HUF/euró	320,98
Rendelkezésre álló keret	5 035 248

Ténylegesen felhasznált keret	4 819 685
Kihasználtság %-ban	95,72

A 2018-2019. támogatási időszakban a támogatás eredményei az egyes végrehajtott intézkedésekhez rendelt teljesítménymutatók alapján

a) *Technikai segítségnyújtás a méhészek és méhészek szervezetei részére [R. 55. cikk (4) bekezdés a) pont]*

aa) *a méhészeti képzés országos koordinálásához, valamint méhegészségügyi ismeretek gyűjtéséhez és terjesztéséhez;*

A 2016-2019. közötti támogatási időszakban - a Magyar Méhészeti Nemzeti Program alapján - a méhészképzés egységesítése, a külföldi szakmai ismeretek, tapasztalatok megszerzése érdekében a külföldi szaksajtó figyelemmel követése, a fordítások megszervezése és azok közzététele feladatok ellátására, valamint eszközbeszerzés és állománypótlás koordinációjára az Országos Magyar Méhészeti Egyesület (a továbbiakban: OMME) központi irodája egy fő koordinátort alkalmaz vállalkozói szerződéssel.

A sokrétű koordinációs munka segítségével a nemzeti program szinte minden kihasználtsági (sikerességi) mutatója magas százalékértéken áll, s ez a koordinátor munkájának hatékonyságát is mutatja. A koordinátor közvetlen ellenőrzése alá tartoznak a következő jogcímek is:

- *ab) regionális rendezvény, kongresszus, nemzetközi rendezvény, konferencia, kiállítás, szakmai tanulmányút szervezéséhez és azokon való részvételhez, valamint elméleti ismeretterjesztéshez;*
- *ae) méz és méhészeti termékek kinyeréséhez és kiszerezéséhez, a léptároláshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;*
- *bb) varroa atka elleni alternatív védekezéshez és a kapcsolódó ellenőrző rendszer működtetéséhez;*
- *bc) a méhbetegségek felismeréséhez és a védekezéshez szükséges ismeretek átadásához szükséges képzésekhez;*
- *cb) vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;*
- *e) Az Unióban található kaptárok állománypótlásának támogatására irányuló intézkedésekhez [R. 55. cikk (4) bekezdés e) pont]*

Ezen jogcímekhez benyújtott kérelmek száma:

2018/2019-ben: 5811

A Magyar Méhészeti Nemzeti Program kihasználtsága 2018/2019-ben: 95,72 %

Az alcím hatékonysági mutatójaként a koordinátor által felügyelt jogcímek alapján benyújtott kérelmek száma, továbbá a program teljes kihasználtsági mutatója vehető figyelembe.

ab) regionális rendezvény, kongresszus, nemzetközi rendezvény, konferencia, kiállítás, szakmai tanulmányút szervezéséhez és azokon való részvételhez, valamint elméleti ismeretterjesztéshez;

A szakmai rendezvényeken való részvétel olyan hasznos ismeretekhez juttatja a résztvevőket, mely segíti az ágazat helyzetének megismerését, a tervezéshez szükséges döntések meghozatalát, a versenyképesség fokozását.

	Regionális rendezvény, kongresszus, nemzetközi rendezvény, konferencia, kiállítás, szakmai tanulmányút szervezése és azokon való részvétel, valamint elméleti ismeretterjesztés támogatása (Kifizetési kérelem száma db.)
2017/2018 végrehajtási időszak	385

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan benyújtott kérelmek darabszáma vehető figyelembe.

ac) szaktanácsadó-hálózat működtetéséhez;

A Nemzeti Program támogatás kihasználtságát nagyban elősegíti a szaktanácsadó hálózat működésének sikeressége, hiszen a teljes körű tájékoztatás és az adminisztrációs támogatás nélkül nem valósulna meg a kihasználtság ilyen mértékben (95,72 %).

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan a teljes kihasználtsági mutató vehető figyelembe.

ad) bemutató méhészetek látogatásához;

A bemutató méhészetek látogatása elősegíti a modern méhészeti technológia megismertetését, valamint segít a technológiai elemek komplex rendszerének megismerésében.

	Bemutató méhészetek látogatásának támogatása (Kifizetési kérelem száma db.)
2018/2019 végrehajtási időszak	60

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan benyújtott kérelmek darabszáma vehető figyelembe.

ae) a méz és méhészeti termékek kinyeréséhez és kiszerezéséhez, a léptároláshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;

A Nemzeti Programnak köszönhetően a korábban használt elavult eszközök cseréje folyamatosan megvalósul. Egyre korszerűbb, műszaki és élelmiszerbiztonsági szempontból kiváló eszközökkel dolgozhatunk, s ez növeli a termékünk (méz) minőségét, eladhatóságát és a méhészet termelékenységét. Folyamatos és általában növekvő az igény ezekre a gépekre.

Eszköz	2018/2019
pergető (db)	401
fedelezőgép (db)	46
mézszivattyú (db)	58
léptároló (db)	20

fedelezőkád (db)	178
mézkimelegítő (db)	131
viasz- méz elválasztó (db)	34
viaszolvasztó (db)	218
léptároló fagyasztókamra (db)	27
Összesen (db)	1113

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan benyújtott kérelmek darabszáma vehető figyelembe.

af) termelői mézesüveg gyártásához szükséges formagarnitúra beszerzésének támogatása

A formagarnitúra a hároméves támogatási időszak első évében elkészült. Ezt követően annak felhasználásával az üvegek gyártása történik.

	Formagarnitúrák száma	Kihasználtság
2018/2019 végrehajtási időszak	0	0%

	2018/2019 végrehajtási időszak
730 ml-es	2 407 104
380 ml-es	489 984
220 ml-es	90 168
Összesen:	2 987 256

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan legyártott garnitúrák számát és a keret kihasználtsági mutatóját, továbbá a garnitúrákkal legyártott üvegek számát lehet figyelembe venni hatékonysági mutatóként.

b) A méhcsaládokat megtámadó kártevők és betegségek – különösen a varroatózis – elleni védekezés [R. 55. cikk (4) bekezdés b) pont]

ba) a varroa atka, a nozematózis, illetve egyéb kártevők, betegségek elleni gyógyszeres védekezéshez;

Magyarországon a méhcsaládok téli elhullásának aránya az európai országokéhoz képest kisebb. Ez köszönhető a mintaszerű méhegészségügyi hálózatnak és a Nemzeti Program ezen igen népszerű támogatási jogcímének.

A Nemzeti Program sikerességét igazolja, hogy más EU-s és nem EU-s tagországból is érdeklődnek a Magyar Méhészeti Nemzeti Program iránt – kiváltképp ezen pont miatt.

	A varroa atka, a nozematózis, illetve egyéb kártevők, betegségek elleni gyógyszeres védekezéshez (Kifizetési kérelem száma db.)
--	--

2018/2019 végrehajtási időszak	6237
--------------------------------------	------

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan benyújtott kérelmek darabszáma vehető figyelembe.

bb) varroa atka elleni alternatív védekezéshez és a kapcsolódó ellenőrző rendszer működtetéséhez;

E támogatás igénybevételével a méhész a higiénikus aljdeszka használatával a Varroa atka fertőzést jóval korábban észleli (természetes elhullás), így kiváló alapja van a jól megtervezett Varroa elleni védekezéshez. A higiénikus aljdeszka a méhbetegségek kialakulását is hátráltatja.

	A varroa atka elleni alternatív védekezéshez és a kapcsolódó ellenőrző rendszer működtetéséhez (Kifizetési kérelem száma db.)
2018/2019 végrehajtási időszak	93

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan benyújtott kérelmek darabszáma vehető figyelembe.

bc) a méhbetegségek felismeréséhez és a védekezéshez szükséges ismeretek átadásához szükséges képzésekhez;

Magyarország méhsűrűsége kiemelkedő, mely veszélyeket is rejt magában. Ezért elsődleges feladatunk, hogy a méhbetegségeket idejében felderítsük, terjedésüket megakadályozzuk. A szakma jövőjét biztosítandó, megkerülhetetlenek a külön témaként kezelt fertőző betegségekről szóló elméleti és gyakorlati képzések, előadások. Képzésenként átlagosan 50 fő részvételével lehet számolni.

	A méhbetegségek felismeréséhez és a védekezéshez szükséges ismeretek átadásához szükséges képzésekhez. (Kifizetési kérelem száma db.)
2017/2018 végrehajtási időszak	7

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan benyújtott kérelmek darabszáma vehető figyelembe.

c) A vándorméhészet ésszerűsítéséhez [R. 55. cikk (4) bekezdés c) pont]

ca) kaptárak, méhészeti felszerelések azonosítási rendszerének kialakításához, a rendszer fenntartásához;

A méhegészségügy nyomon követhetősége és vagyonvédelmi szempontból indokolt a méhészetek azonosítása és nyilvántartása. A nyomon követési rendszer adatbázisa folyamatosan bővül. Az ehhez tartozó rendszer fenntartására, frissítésére, kezelésére folyamatosan szükség van.

	Aktív méhészetek száma	Aktív méhcsaládok száma
2018/2019 végrehajtási időszak	13 114 fő	882 137 méhcsalád

Az adatbázisban rögzített adatok mennyisége (méhészetek száma, méhcsaládok száma) felhasználható teljesítmény mutatóként a támogatási időszakra vonatkozóan.

cb) vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzéséhez;

Hazánkban a méhészet csak vándoroltatással nyújthat biztos megélhetést. A vándoroltatáshoz szükséges új eszközök jogcímre elfogadott kifizetési kérelmek számának folyamatos emelkedése, illetve az ahhoz kapcsolható vándorméhészeti pergetési eredmények egyértelműen bizonyítják a jogcím sikerességét. A gyakorló méhészek javaslatait figyelembe véve, az eszközök köre a folyamatosan bővül.

Vándoroltatáshoz szükséges új eszközök beszerzése	2018/2019 végrehajtási időszak
Kifizetési kérelmek száma (db)	1671

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan benyújtott kérelmek darabszáma vehető figyelembe.

d) A méhészeti termékek elemzését végző laboratóriumok támogatását célzó intézkedések annak elősegítése érdekében, hogy a méhészek forgalmazzák termékeiket és növeljék azok értékét [R. 55. cikk (4) bekezdés d) pont]

Az OMME folyamatosan figyelemmel kíséri a kereskedelmi forgalomban lévő mézek minőségét. 2007-ben a program indulásakor a hazai kiskereskedelmi forgalomban vizsgált mézek 70%-a nem felelt meg az előírásoknak. Ezt az arányt az elmúlt évek során sikerült a minimumra leszorítani. Ez sajnos nem csupán az ellenőrzések miatt lett ilyen alacsony, hanem a hamisítási módszerek is finomabbá váltak. Az újabb vizsgálati módszerek megjelenésével és alkalmazásával nő a hamis mézek felderíthetősége. Az eredmények „hullámzónak” mondhatók, ahogy új hamisítási módszerek jelennek meg, majd az arra irányuló vizsgálatok fejlődnek. A munka eredményességét az előírásoknak nem megfelelő mézek számának a csökkenése jelezheti.

	Vizsgált mézek	Hamis mézek
2018/2019 végrehajtási időszak	281 db	5 db

Teljesítmény mutatóként a hamisított mézek számaránybeli csökkenése lehet a támogatási időszak mutató száma.

e) *Az Unióban található kaptárok állománypótlásának támogatására irányuló intézkedések [R. 55. cikk (4) bekezdés e) pont]*

Petéző, nem petéző méhanyák és anyabölcsők vásárlásához.

Az állomány mind állategészségügyi, mind genetikai szempontból történő megfelelő szinten tartása a hatékony méhészkedés alapvető feltétele. Az elmúlt támogatási időszakban nőtt az anyanevelő telepeken lévő törzskönyvezett méhanyák száma.

	2017 év	2018 év	2019 év
Méh-anyanevelő telepek száma (db)	78	81	82
Törzskönyvezett méh anyák száma (db)	352	334	360

Ez azt jelenti, hogy a termelő méhészek igénye is folyamatosan növekszik az engedélyezett anyanevelő telepekről származó méhanyák és anyabölcsők iránt. Ez az emelkedő mennyiség bizonyítja, hogy a méhészek egyre inkább érzik az ellenőrzött tenyészanyag felhasználásának fontosságát. (Lásd az alábbi táblázat.)

	2017 év	2018 év	2019 év
Kifizetési kérelmek száma (db)	2302	2526	2404
Ezáltal:			
Támogatott petéző méhanya száma (db)	67 581	74 186	80 201
Támogatott párzatlan méhanya száma (db)	1 734	2 394	1 125
Támogatott anyabölcső száma (db)	38 312	48 382	46 235

A jogcím sikerességét a növekvő felhasználás jelezheti.

Az alcím hatékonysági mutatójaként a támogatási időszakra vonatkozóan benyújtott kérelmek darabszáma vehető figyelembe.

f) *Együttműködés szakosodott szervezetekkel a méhészet és méhészeti termékekkel kapcsolatos alkalmazott kutatási programok végrehajtása terén [R. 55. cikk (4) bekezdés f) pont]*

fa) fenológiai és meteorológiai méhészeti megfigyelő hálózat kialakításához, működtetéséhez

A megfigyelő hálózat adatai mindenki számára elérhetők. Az adatok nélkülözhetetlen alapját képezik a jól megtervezett vándorlásnak, ezzel is növelve a vállalkozás termelékenységét. A meteorológiai állomások folyamatosan bővülő számával az ország egyre nagyobb területéről kapunk részletes képet az időjárás, a virágzó kultúrák és várható terméseredmények tekintetében.

2018/2019-es végrehajtási időszakban újabb állomás nem lett telepítve. Jelenleg 65 db állomás van összesen.

A megvalósított és adatokat szolgáltató meteorológiai állomás száma használható teljesítmény mutatóként a támogatási időszakban.

fb) méhegészségügyi és környezetterhelési monitoring-vizsgálathoz;

A környezetterhelési monitoring a méhek egyes betegségeivel, kártevőivel valamint a méheket érintő környezeti hatásokkal, vegyszerterheléssel, különböző méhészeti termékek

analízisével egyaránt foglalkozik. Az adott évben végzett vizsgálatok, kísérletek eredményeit és az ezekből következő konklúziókat összefoglaló kiadványt évről-évre emelkedő példányszámban biztosítjuk a méhészek számára. A monitoring kiadvány szerves része az ismeretterjesztési programnak is azáltal, hogy jelentős mértékben hozzájárul a méhészeti ismeretek bővítéséhez. A kiadvány a 2018/2019-es végrehajtási időszakban 13 000 példányban jelent meg.

A kiadványok száma használható fel teljesítmény mutatóként a támogatási időszakban.

fc) egyéb alkalmazott kutatáshoz, szakmai tanulmányok és diplomamunkák támogatásához;

Az alkalmazott kutatás folytatása a méhészet jövőjének megteremtése. A méhészek igényeinek megfelelő kutatási programokat folytatjuk.

A 2018/2019-es végrehajtási időszakban az alábbi három témában folyt kutatás:

- Illatanyagok szerepének vizsgálata a háziméh-atkával kapcsolatban és felhasználásuk lehetőségei a kaptárok atkamentesítésében.
- Méh egészségügy metagenomika vizsgálatok segítségével.
- Méhanyák teljesítményvizsgálatához szükséges telephelyek létesítése, fejlesztése.

A kutatási témák száma használható fel teljesítmény mutatóként a támogatási időszakban.

g) Piacmonitoringhoz

E támogatási időszakban nem volt hozzárendelve hazai támogatási jogcím.

h) A termékek minőségének javítása a termékekben rejlő lehetőségek jobb piaci kihasználása érdekében.

E támogatási időszakban nem volt hozzárendelve hazai támogatási jogcím.